

[Enggaard.]

skal gå endnu videre i vor tankegang end det, som er antydnet i planlægningen her.

Jeg ville godt generelt om personalepolitikken inden for det offentlige sige, at jeg tror, det er væsentligt, at vi finder frem til smidige ansættelsessystemer, sådan at man f. eks. i højere grad tager den nye åremåls-ansættelsesform i anvendelse, sådan at man langs ad vejen kan tilpasse behovet for personale efter det behov, der faktisk eksisterer med hensyn til opgaver. Jeg tror, der, uanset at servicefagene vil få en øget betydning i perioden, også i 1985 og senere vil være behov for en væsentlig produktion af varer og andre goder, som kan eksporteres, eller som kan træde i stedet for importerede varer. Heller ikke i 1985 vil man kunne leve af at barbære hinanden. Derfor tror jeg, at knapheden på arbejdskraft og konkurrencen mellem den offentlige og den private sektor om arbejdskraften gør det nødvendigt, at vi overvejer de muligheder, der er for at sikre den fornødne tilgang af arbejdskraft. Jeg tror ikke, man i de kommende årtier vil komme uden om at have en moderne indvandringspolitik i Danmark.

Der ligger utvivlsomt — ud over de ting, jeg har påpeget her — en arbejdskraftreserve også på det område, som hedder de gifte kvinder, der virker i hjemmet, hvor man ved en smidig udbygning af det sociale system måtte være i stand til at frigøre en del arbejdskraft til brug inden for produktionen. Jeg tror, der her i et samspil mellem arbejdsmarkeds- politik og socialpolitik findes muligheder for at hente produktive reserver frem. Men den egentlige indsats for at tilføre erhvervene mere arbejdskraft end det, man kan forudsige i dag, må klart komme fra en langsommere udvikling af de offentlige områder, som er mindst påtrængende, og hvor tilbageholdenhed ikke påvirker produktionens udvikling. Derfor tror jeg, at man bliver nødt til at ændre målsætning på nogle områder inden for den offentlige service, og at visse normer må tilpasses de faktiske muligheder i fremtiden. Vi skal naturligvis samtidig igennem en vidtdreven rationalisering søge at udnytte den eksisterende arbejdskraft bedre, end vi gør det i dag, ligesom vi skal være varsomme med at realisere de opgaver, som i højest udstrækning kræver personale, og ind i dette kommer vel

egentlig også et krav til os som politikere om, at man i den kommende lovgivning så vidt muligt tager hensyn til, at den offentlige administration i stat og i kommuner bliver af et så lille omfang, som det er muligt.

Det økonomiske forløb i de kommende år tyder jo ikke alt for opmuntrende. De fleste har sikkert troet, at man nærmede sig et vældig rigt samfund, hvor 2 biler og sommerhus var hver mands sag i løbet af få år. Den omstændighed, at væksten i realleveføden forventes halveret i de kommende år, er vel en opvågning til realiteterne.

Det alvorlige problem, som også er påpeget i rapporten, omkring betalings- og valutabalancen vil naturligt reducere mulighederne for forbruget i de nærmeste år, men også derefter vil vilkårene blive anstrengte, når der ikke alene skal være balance på det nævnte område, men også bl. a. skaffes dækning for den stigende u-landshjælp.

Når man går ud fra, at privatforbruget vil stige med ca. 2 pct. årligt mod hidtil ca. 5 pct., så må denne lavere stigning sammenholdes med den skønnede forbrugsstigning på ca. 4 pct. til sin tid for den passive del af befolkningen, f. eks. pensionister, når tilægspension og andre ting er ført ud i livet. Jeg tror ikke, det er holdbart i det lange løb at lade udviklingen for de erhvervsaktive i samfundet være væsentligt dårligere end de passives. Der kan vel nok allerede i dag findes situationer, hvor man ved sammenligningen mellem pensionister og f. eks. ufaglærte arbejdere med forsørgerpligter over for 2 eller 3 børn kan påpege den situation, at pensionisten er bedst stillet. Der kan derfor utvivlsomt være anledning til, at vi på lang sigt tager udviklingen op til overvejelse for at skaffe en bedre balance imellem den passive og den aktive gruppe i befolkningen.

Man anvender i en række situationer i det offentlige gratisprincippet, og dette gratisprincip fører vel i nogle tilfælde til et for stort forbrug. Jeg tror, at betaling for offentlig service i et vist omfang kan være en nyttig og rimelig ting, for at man kan måle efterspørgslen på et bedre grundlag end det, man kender ved anvendelsen af gratisprincippet.

Et af de store områder, hvor vi ikke har en naturlig prisdannelse, er boligområdet. Trods boligforliget i 1966 lider vi i dele af